

Gl. Rye flyveplads

Rye flyveplads blev i 1935 anlagt af Gunnar Larsen fra Højkel som en privat flyveplads.

I vinteren 1938 blev flyvepladsen udvidet og der blev opført en lille kontorbygning, ventesal og hangar. Herefter blev flyvepladsen godkendt af Det Danske Luftfartselskab som trafikflyveplads med daglig rute-flyvning under navnet Silkeborg Flyveplads.

Flyvepladsen blev ved besættelsen overtaget af tyskerne. Briterne anså den for den 4. vigtigste (Forneby, Sola, Ålborg (Rødslet). Der blev taget luftfotos. Billedet er fra den 30. april 1940. Antallet af fly var man dog meget uenige om. Natangreb blev foretaget de. 2. maj 1940 uden større virkning. Flyvepladsen havde dog kun sekundær betydning for tyskerne. I 1941-42 blev der udført person- og postflyvning til København.

Efter besættelsen blev flyvepladsen flygtningelejr fra 1945-48. I 1948 blev lejren nedlagt og stort set alle spor fjernet. I 1966 blev lejrens kirkegård nedlagt og gravene flyttet til Den tyske Krigskirkegård ved Gedhus.

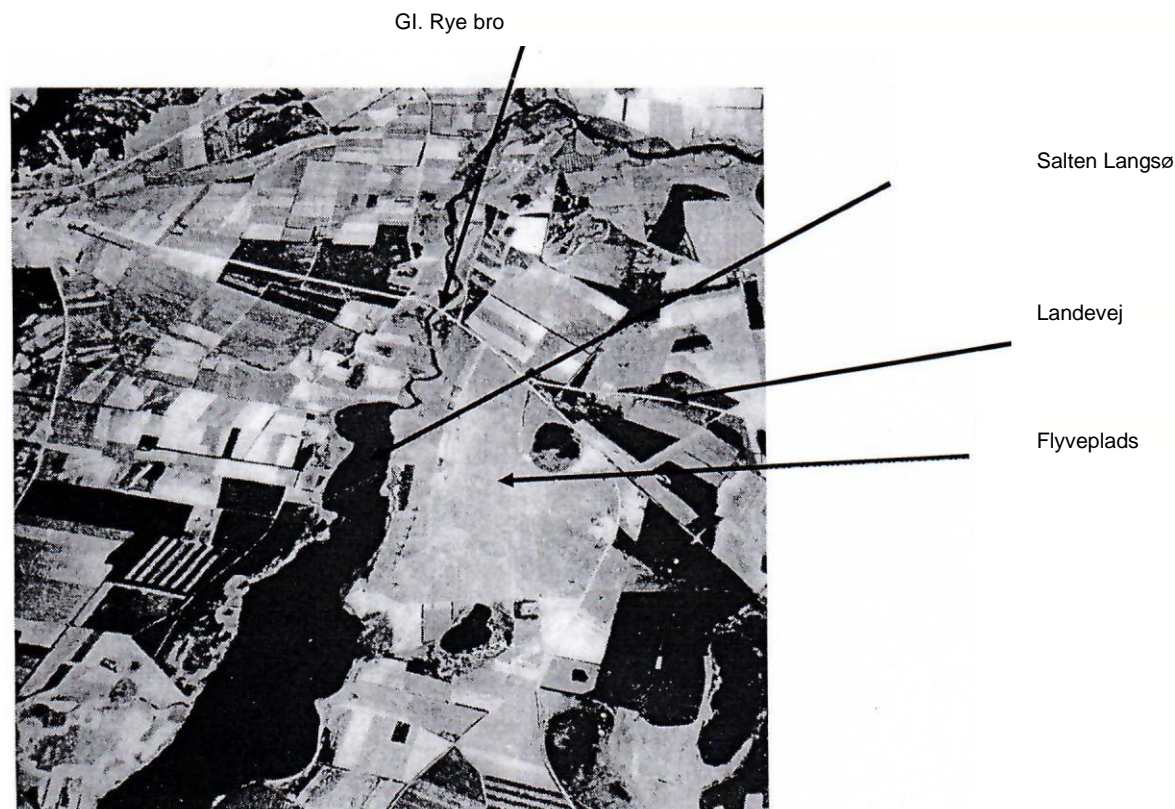
Højkol- FLS og Gunnar Larsen

Højkel er et skovgodt på 735 hektar og blev oprettet i 1900-1906 for Poul Sehested Harald Larsen fra F.L. Smidt & Co. (Stifteren hed Frederik Læssøe Smidt og de to partnere hed Alexander Foss og Poul Larsen). Smidt dør i 1899 og Alexander Foss engagerer sig i andre ting end cementfirmaet.

Tilbage er Poul Larsen, som dør i 1935 og sønnen Gunnar Larsen bliver chef for F.L. Smidt.

Da efterkommerne af de to andre stiftere (Smidt og Foss) gerne også skal have udbytte bliver der dannet et nyt selskab med udgangspunkt i Højkel. Firmaet får navnet Potagua (Po for Poul Larsen, Ta for Tage Kjær (svigersøn), Gu for Gunnar Larsen og A for Arnstedt og Axel Niessen, svigersønner).

Gunnar Larsen bliver udnævnt til trafikminister i besættelsesregeringen.

Gl. Rye kirke

Lige lidt Danmarkshistorie: Hvem skal være konge efter Frederik d. 1? Den lange og komplicerede forhistorie springer vi over og går lige til sagen. Den jyske adel ville have Frederik d. 1.s søn hertug Christian, som var positiv stemt overfor Luthers tanker. Andre ville hellere have Chr. D. 2.

Adelen og bisperne mødtes til møde i Gl. Rye kirke og den 4. juli 1534 enedes de om at udnævne hertug Christian til konge, Christian d. 3. (kongen var ikke selv til stede). Det udløste en borgerkrig - Grevens Fejde - men kongen vandt.

Sct. Søren's kilde: en helligkilde.

Kirkens ydre: se tegningen, hvor grundridset viser hvorledes kirken har ændret størrelse (tårnet vender mod øst).

På sydsiden ses en tilmuret dør.

på sydsiden: kampestensfundament fra støttepiller.

Langhuset er bygget i 2 omgange. Det ses på sydsiden.

På nordsiden spores en tilbygning og en dør.

Under tagskægget ses rester af en kløverbladsfrise.

Våbenhuset er fra 1870.

På arealet udenfor kirken er nogle jordvolde, som viser korsarmene.

Efter Reformationen nedrev man tværskibet og tårnet i 1630' erne og 1698.

Det nuværende tårn blev opført i 1912 på foranledning af sognerådsformand Jens Sørensen. Arkitekt var Hack Kampmann - det er ham med Århus teater og Toldboden. Det vender mod øst. Tårnuret er isat i 1913, men konstrueret i 1726. Det var egentlig tiltænk Frederiksborg Slotskirke.

Den ældste klokke fra 1661 hænger i et af glamhullerne.

Kirkens indre: kirken virker stor fordi der ikke er nogen adskillelse mellem kor og kirkeskib - det kaldes også for et langhus.

Alter: alterbord fra 1700. altertavle fra 1630, restaureret i 1930 og delvist belagt med bladguld.,

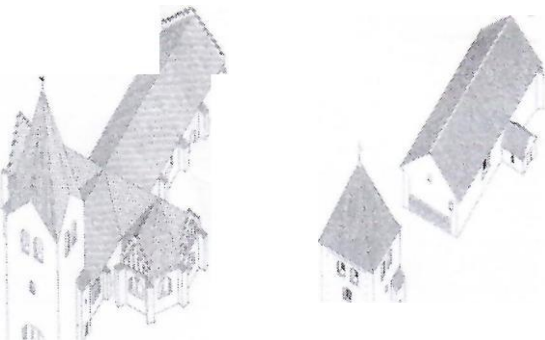
Prædikestol: er fra 1632 lydhimlen fra 1935.

Døbefont: romansk med sokkel fra 1942.

Orgel: Marcussen og søn Aabenraa 1995.

Røgelseskar: middelalderligt røgelseskar fra omkring 1300.

2 gravsten: i syd væggen biskop Svend af Århus død 1191 gravlagt i Øm kloster. På nordvæggen klostrets næstsidste abbed Peder Sørensen død 1554.

Rekonstruktionstegning af kirkens byggefaser.

1. Den oprindelige romanske kvaderstenskirke.
2. Kirkens udseende efter omdannelse til langhuskirke med tilbygninger.
3. Kirkens udseende efter tilføjelse af de store gotiske korsarme.
4. Kirken i sin største udstrækning med gotisk østtårn og den tilføjede vestforlængelse.
5. Kirken i dag.

Efter: Danmarks Kirker.